

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Αθήνα, 20-02-2012

Αριθ. Πρωτ.: Γ/ΕΞ/1210/20-02-2012

Α Π Ο Φ Α Σ Η 24 /2012

(Τμήμα)

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα συνεδρίασε σε σύνθεση Τμήματος, στην έδρα της, την 24.1.2012 και ώρα 10:00, μετά από πρόσκληση του Προέδρου της, προκειμένου να εξετάσει την υπόθεση που αναφέρεται στο ιστορικό της παρούσας. Παρέστησαν οι Γεώργιος Μπατζαλέξης, Αναπληρωτής Πρόεδρος, κωλυόμενου του Προέδρου της Αρχής Πέτρου Χριστόφορου, και τα αναπληρωματικά μέλη της Αρχής Πέτρος Τσαντίλας, ως εισηγητής, και Χαράλαμπος Ανθόπουλος. Εξάλλου, δεν παρέστησαν λόγω κωλύματος, αν και κλήθηκαν νομίμως εγγράφως, τα τακτικά μέλη της Αρχής Αν. Πράσσοι, και Δημ. Μπριόλας οι οποίοι αντικαταστάθηκαν αντίστοιχα από τα προαναφερόμενα αναπληρωματικά μέλη της Αρχής. Επίσης δεν παρέστησαν, αν και κλήθηκαν νομίμως εγγράφως, το τακτικό μέλος Αν. Ι. Μεταξάς και το αναπληρωματικό του μέλος Γρηγόριος Λαζαράκος. Στη συνεδρίαση παρέστη, με εντολή του Προέδρου, η Φερενίκη Παναγοπούλου ως βοηθός εισηγήτρια. Επίσης, παρέστη, με εντολή του Προέδρου, και η Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου, υπάλληλος του Διοικητικού – Οικονομικού Τμήματος της Αρχής, ως γραμματέας.

Η Αρχή έλαβε υπόψη της τα παρακάτω:

Με τα υπ' αρ. πρωτ. ΑΠΔΠΧ Γ/ΕΙΣ/7471/10.11.2011 και ΑΠΔΠΧ Γ/ΕΙΣ/7911/25.11.2011 έγγραφα το Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής (ΨΝΑ) διαβιβάζει

τις από .-.2011 και 23.11.2011 αιτήσεις της Α προς το Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής και ρωτά για την νομιμότητα ικανοποίησης των αιτημάτων της. Συγκεκριμένα, με τις προαναφερόμενες αιτήσεις η Α ζητεί να της χορηγηθεί το ημερολόγιο νοσηλείας του ξαδέλφου της Β από .-.2009 έως .-.2009, αντίγραφο του ιατρικού φακέλου του, που συνοδεύουν το ανωτέρω ημερολόγιο κίνησης και αντίγραφο από το βιβλίο εφημερείου κατά την ημερομηνία εισαγωγής του Β στο ΨΝΑ για την εξέτασή του, να διαπιστωθεί (α) τι ώρα προσήλθε στο εφημερείο του ΨΝΑ, (β) τι ώρα αναχώρησε για το 6^ο ΨΤΕ και (γ) πόση ώρα διήρκησε η εξέταση για την ακούσια νοσηλεία του. Επίσης με το υπ' αρ. πρωτ. ΑΠΔΠΧ Γ/ΕΙΣ/7829/23.11.2011 έγγραφό της η Α επαναλαμβάνει το αυτό αίτημα προς την Αρχή. Τα εν λόγω έγγραφα ζητεί η Α, προκειμένου να θέσει τον Β σε δικαστική συμπαράσταση. Εν προκειμένω, η Α δια προσωρινής διαταγής επί αιτήσεως διορισμού προσωρινού συμπαραστάτη διορίστηκε προσωρινή δικαστική συμπαραστάτης του Β στις .-.2009 έως .-/2009, ο δε Β νοσηλεύτηκε στο ΨΝΑ (6^ο ΨΤΕ) με τη διαδικασία της ακούσιας νοσηλείας για το διάστημα από .-.2009 έως 17.11.2009. Με την υπ' αρ./2009 δικαστική απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών (Τμήμα εκούσιας δικαιοδοσίας) διετάχθη η διακοπή της ακούσιας νοσηλείας του Β, ο οποίος εξήλθε από το ΨΝΑ και ανακλήθηκε και η προσωρινή δικαστική συμπαράσταση του. Κατόπιν αιτήσεως της Α στις ..-5-2009 (εισαγγελική παραγγελία αρ./2009) ο Β τέθηκε με την απόφαση/2010 του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών (εκούσια δικαιοδοσία) σε καθεστώς μερικής δικαστικής συμπαράστασης και ορίστηκε προσωρινός δικαστικός συμπαραστάτης ο Γ. Η αίτηση έγινε δεκτή στις .-.2010 και ο Γ αντικαταστάθηκε από τη Δ με την αυτή διαδικασία. Κατά της αποφάσεως/2010 του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών η Α άσκησε έφεση ενώπιον του Εφετείου Αθηνών (δικάσιμος .-.2012). Επίσης εκκρεμεί η συζήτηση της αίτησης προσωρινής δικαστικής συμπαράστασης της Α κατά του Β ενώπιον του ΜονΠρΑθ που υποβλήθηκε στις .-.2011.

Προκειμένου η Α να είναι σε θέση να αποδείξει την κατάσταση της υγείας του Β, έτσι ώστε το αρμόδιο δικαστήριο να κρίνει περί της θέσεώς του ή μη σε καθεστώς δικαστικής συμπαράστασης ζητεί αντίγραφο από τον ιατρικό φάκελο του Β. Επίσης, η Α ζητεί αντίγραφο από το βιβλίο εφημερείου, προκειμένου να αποδείξει ότι λόγω και της διάρκειας της εξετάσεως η εξέταση που διενεργήθηκε στον Β για την ακούσια νοσηλεία

του ήταν διεξοδική και όπως απαιτούν οι κοινώς παραδεδεγμένοι κανόνες της ιατρικής επιστήμης και όχι πρόχειρη, όπως διατείνονται οι αντίδικοι συγγενείς Ε και ΣΤ σε αναφορά κατά του Διοικητή του ΨΝΑ και του Νομικού Συμβούλου Ψυχιατρικού Νοσοκομείου Αττικής. Στην εν λόγω αναφορά οι συγγενείς Ε και ΣΤ ισχυρίζονται ότι ο Β τους διαβεβαίωσε ότι η εξέταση διήρκεσε 10 λεπτά το πολύ και υπαινίσσονται συμπαιγνία της Β μετά της ψυχιάτρου.

Η Αρχή, μετά από εξέταση των στοιχείων του φακέλου, αφού άκουσε τον εισηγητή και την βοηθό εισηγητή, η οποία στη συνέχεια αποχώρησε, και κατόπιν διεξοδικής συζήτησης,

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

1. Επειδή, το άρθρο 2 στοιχ. β' του ν. 2472/1997 ορίζει ότι για τους σκοπούς του νόμου αυτού νοούνται ως «ευαίσθητα δεδομένα», τα δεδομένα που αφορούν, μεταξύ άλλων, στην υγεία.

2 Επειδή, η διάταξη του άρθρου 4 παρ. 1 του ν. 2472/1997, εναρμονιζόμενη, ιδίως, με τις διατάξεις των άρθρων 9Α, 25 παρ. 1 και 28 του Συν/τος, 8 και 7 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και 6 της Οδηγίας 95/46/ΕΕ, ορίζει ότι: *«Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για να τύχουν νόμιμης επεξεργασίας πρέπει: α) Να συλλέγονται κατά τρόπο θεμιτό και νόμιμο για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς και να υφίστανται θεμιτή και νόμιμη επεξεργασία ενόψει των σκοπών αυτών. β) Να είναι συναφή, πρόσφορα, και όχι περισσότερα από όσα κάθε φορά απαιτείται εν όψει των σκοπών της επεξεργασίας. (...)*».

3. Επειδή, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 5 και 7 του ν. 2472/1997 προκύπτει ότι η συλλογή και κάθε περαιτέρω επεξεργασία απλών και ευαίσθητων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα επιτρέπεται, καταρχήν, εφόσον το υποκείμενο των δεδομένων έχει δώσει τη συγκατάθεσή του. Ωστόσο, η συλλογή και κάθε περαιτέρω επεξεργασία τόσο των απλών όσο και των ευαίσθητων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, και χωρίς τη συγκατάθεση του υποκειμένου τους, στις περιπτώσεις που περιοριστικά προβλέπει ο νόμος. Ειδικότερα, επιτρέπεται, για τα

μεν απλά δεδομένα, ιδίως, υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 5 παρ. 2 στοιχ. ε' και για τα ευαίσθητα δεδομένα, ιδίως, υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 7 παρ. 2 στοιχ. γ' του ν. 2472/1997. Συγκεκριμένα επιτρέπεται, στην πρώτη περίπτωση όταν: «η επεξεργασία είναι απολύτως αναγκαία για την ικανοποίηση του έννομου συμφέροντος που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο τρίτος ή οι τρίτοι στους οποίους ανακοινώνονται τα δεδομένα και υπό τον όρο ότι τούτο υπερέχει προφανώς των δικαιωμάτων και συμφερόντων των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα και δεν θίγονται οι θεμελιώδεις ελευθερίες αυτών», στην δε δεύτερη, που περιλαμβάνει και τα δεδομένα που αφορούν την υγεία, όταν: «η επεξεργασία αφορά δεδομένα που δημοσιοποιεί το ίδιο το υποκείμενο ή είναι αναγκαία για την αναγνώριση, άσκηση ή υπεράσπιση δικαιώματος ενώπιον δικαστηρίου ή πειθαρχικού οργάνου».

4. Επειδή με τις διατάξεις αυτές καθιερώνονται ως θεμελιώδεις προϋποθέσεις για τη νομιμότητα κάθε επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και για τη νομιμότητα της σύστασης και λειτουργίας κάθε αρχείου, οι αρχές του σκοπού της επεξεργασίας και της αναλογικότητας των δεδομένων σε σχέση πάντα με το σκοπό επεξεργασίας. Συνεπώς, κάθε επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, που γίνεται πέραν του επιδιωκόμενου σκοπού η οποία δεν είναι πρόσφορη και αναγκαία για την επίτευξη του, δεν είναι νόμιμη. Συνακόλουθα, τόσο για τα απλά όσο και για τα ευαίσθητα δεδομένα, πρέπει ο σκοπός επεξεργασίας να είναι νόμιμος, σαφής και καθορισμένος, και τα δεδομένα να μην υπερβαίνουν το σκοπό της επεξεργασίας. Ειδικότερα δε για τα ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, όπως και εκείνα που αφορούν την υγεία, η επεξεργασία επιτρέπεται, όπως λέχθηκε ανωτέρω, όταν πρόκειται να χρησιμοποιηθούν για άσκηση ή υπεράσπιση δικαιώματος ενώπιον δικαστηρίου ή πειθαρχικού οργάνου. Η προϋπόθεση αυτή ισχύει, όπως έχει κρίνει η Αρχή, κατά μείζονα λόγο και για τα απλά δεδομένα (βλ. μεταξύ άλλων ιδίως, τις αποφάσεις της Αρχής 27/2001, 75/2001 και πρόσφατες 92/2011 και 111/2011).

5. Επειδή, το άρθρο 11 παρ. 3 του ν. 2472/1997 ορίζει ότι: «Εάν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ανακοινώνονται σε τρίτους, το υποκείμενο ενημερώνεται για την ανακοίνωση πριν από αυτούς».

6. Επειδή, το άρθρο 14 του ν. 3418/2005 (Κώδικας Ιατρικής Δεοντολογίας) ορίζει,

μεταξύ άλλων, ότι: «1. Ο ιατρός υποχρεούται να τηρεί ιατρικό αρχείο, σε ηλεκτρονική ή μη μορφή, το οποίο περιέχει δεδομένα που συνδέονται αρρήκτως ή αιτιωδώς με την ασθένεια ή την υγεία των ασθενών του. Για την τήρηση του αρχείου αυτού και την επεξεργασία των δεδομένων του εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 2472/1997(ΦΕΚ 50 Α'). (...) 4. Η υποχρέωση διατήρησης των ιατρικών αρχείων ισχύει: α) στα ιδιωτικά ιατρεία και τις λοιπές μονάδες πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας του ιδιωτικού τομέα, για μία δεκαετία από την τελευταία επίσκεψη του ασθενή και β) σε κάθε άλλη περίπτωση, για μία εικοσαετία από την τελευταία επίσκεψη του ασθενή. (...) 9. Δεν επιτρέπεται σε τρίτο η πρόσβαση σε ιατρικά αρχεία ασθενή. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η πρόσβαση: α) στις δικαστικές και εισαγγελικές αρχές κατά την άσκηση των καθηκόντων τους αυτεπάγγελα ή μετά από αίτηση τρίτου που επικαλείται έννομο συμφέρον και σύμφωνα με τις νόμιμες διαδικασίες (...)». Επειδή, εξάλλου, το άρθρο 5 του ίδιου νόμου ορίζει ότι: «1. Τα ιατρικά πιστοποιητικά και οι ιατρικές γνωματεύσεις, καθώς και οι ιατρικές συνταγές που εκδίδονται κατά τους νόμιμους τύπους, έχουν το ίδιο κύρος και την ίδια νομική ισχύ ως προς τις νόμιμες χρήσεις και ενώπιον όλων των αρχών και υπηρεσιών, ανεξάρτητα από το αν εκδίδονται από ιατρούς που υπηρετούν σε Ν.Π.Δ.Δ. ή Ν.Π.Ι.Δ. ή ιδιώτες ιατρούς (...) 3. Τα ιατρικά πιστοποιητικά και οι ιατρικές γνωματεύσεις εκδίδονται μετά από προηγούμενη γραπτή ή προφορική αίτηση του προσώπου στο οποίο αφορούν ή, κατ' εξαίρεση, τρίτου προσώπου που έχει έννομο συμφέρον και το αποδεικνύει, καθώς και όταν αυτό ρητά προβλέπεται στο νόμο (...) ». Επειδή, περαιτέρω, το άρθρο 13 ορίζει, μεταξύ άλλων: «3. Η άρση ιατρικού απορρήτου επιτρέπεται όταν: (...) β) Ο ιατρός αποβλέπει στη διαφύλαξη έννομου ή άλλου δικαιολογημένου, ουσιώδους δημοσίου συμφέροντος ή συμφέροντος του ίδιου του ιατρού ή κάποιου άλλου, το οποίο δεν μπορεί να διαφυλαχθεί διαφορετικά (...). 4. Η υποχρέωση τήρησης ιατρικού απορρήτου αίρεται, εάν συναινεί σε αυτό εκείνος στον οποίο αφορά, εκτός εάν η σχετική δήλωσή του δεν είναι έγκυρη, όπως στην περίπτωση, που αυτή είναι προϊόν πλάνης, απάτης, απειλής, σωματικής ή ψυχολογικής βίας, ή εάν η άρση του απορρήτου συνιστά προσβολή της ανθρώπινης αξιοπρέπειας (...) ». Οι διατάξεις αυτές, που δεν καθιερώνουν απόλυτη προστασία του ιατρικού απορρήτου, επιφυλάσσουν, καθόσον αφορά την επεξεργασία ιατρικών δεδομένων, την εφαρμογή των διατάξεων του ν. 2472/1997.

7. Επειδή, στην κρινόμενη υπόθεση η Α ζητεί με την ιδιότητα του τρίτου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 2 στοιχ. θ' του ν. 2472/1997, να της χορηγηθούν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα (δεδομένα υγείας) που αφορούν στον ξάδελφό της Β και τηρούνται στα αρχεία του Ψυχιατρικού Νοσοκομείου Αττικής, ως υπευθύνου επεξεργασίας (άρθρο 2 στοιχ. ζ' του ν. 2472/1997). Από τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης προκύπτει ότι ο σκοπός επεξεργασίας συνίσταται σε δικαστική χρήση στο πλαίσιο της μεταξύ τους ένδικης διαφοράς. Ο προβαλλόμενος αυτός σκοπός επεξεργασίας συνάδει με τη προαναφερόμενη διάταξη του άρθρου 7 παρ. 2 στοιχ. γ' του ν.2472/1997, ενώ παράλληλα πληρούται και η αρχή της αναλογικότητας και προσφορότητας των δεδομένων (άρθρο 4 παρ. 1 στοιχ. β' του ν.2472/1997) όσον αφορά στη χορήγηση αντιγράφου ιατρικού πιστοποιητικού για τη νοσηλεία του Β, δεδομένου ότι το γεγονός, αλλά και ο βαθμός της ιατρικής παθήσεως του Β είναι καθοριστικό για τη θέση αυτού σε δικαστική συμπαράσταση. Το γεγονός ότι η Α ζητεί πρόσβαση στον ιατρικό φάκελο του Β για το χρονικό διάστημα, κατά το οποίο είχε οριστεί η ίδια ως δικαστική συμπαράστατης του, δεν την καθιστά άνευ άλλου τινός δικαιούχο του δικαιώματος πρόσβασης, αφού το γεγονός ότι ανακλήθηκε η προσωρινή δικαστική συμπαράσταση και ανεξαρτήτως του λόγου για τον οποίο έγινε η ανάκληση, είναι δυνατόν να επιδρά γενικότερα επί της δυνατότητας της τότε προσωρινής δικαστικής συμπαράστατριας να ασκεί το δικαίωμα αυτό. Αυτό όμως δεν αποδυναμώνει το δικαίωμά της να έχει πρόσβαση στον εν λόγω ιατρικό φάκελο ως τρίτη, εφόσον πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις των προαναφερομένων άρθρων 5 και 7 του ν. 2472/1997. Στη συγκεκριμένη περίπτωση τα αιτούμενα στοιχεία είναι μεν πρόσφορα για την απόδειξη των ισχυρισμών της, η χορήγηση, ωστόσο, αντιγράφων του πλήρους ιατρικού φακέλου του Β υπερβαίνει τον προβαλλόμενο σκοπό επεξεργασίας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 4 του ν. 2472/1997. Και τούτο, διότι η υποστήριξη των ισχυρισμών της Α δύναται να επιτευχθεί με ηπιότερα μέσα, και ειδικότερα, με τη χορήγηση ιατρικού πιστοποιητικού στο οποίο αναγράφονται τα διαστήματα νοσηλείας του Β στο ΨΝΑ καθώς και η αιτία νοσηλείας του, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 5 παρ.3 του ν. 3418/2005.

Αναφορικά με την πρόσβαση στο βιβλίο του εφημερείου, το δεδομένο της

διάρκειας της εξετάσεως του Β κρίνεται αναγκαίο και πρόσφορο αναφορικά με τη διεξοδικότητα ή μη της εξετάσεως και της κατόπιν αυτής τεθείσης διαγνώσεως και ως εκ τούτου η χορήγηση του εν λόγω δεδομένου πληροί την αρχή της αναλογικότητας των δεδομένων (άρθρο 4 παρ. 1 στοιχ. β' του ν.2472/1997).

Το Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής οφείλει, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 11 παρ. 3 του ν.2472/1997, να ενημερώσει τον Β ότι ευαίσθητα προσωπικά του δεδομένα θα ανακοινωθούν στην Α.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Αρχή παρέχει την άδεια στο Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής να χορηγήσει από τα τηρούμενα αρχεία το ιατρικό πιστοποιητικό σχετικά με τη διαγνωσθείσα κατάσταση της υγείας του Β στην Α και αντίγραφο του βιβλίου εφημερείου αναφορικά με τη διάρκεια εξετάσεως του Β, προκειμένου η τελευταία να το χρησιμοποιήσει στο πλαίσιο της μεταξύ τους ένδικης διαφοράς, αφού προηγουμένως το Νοσοκομείο ενημερώσει τον Β.

Ο Αναπληρωτής Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Γεώργιος Μπατζαλέξης

Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου